

NHK.9011.22.2025

OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

NA TERENIE MIASTA I GMINY LIPIANY ZA 2024 r.

Mieszkańcy miasta i gminy Lipiany w roku 2024 zaopatrywani byli w wodę przeznaczoną do spożycia z 6 ujęć wody. Cztery stanowią własność Gminy Lipiany, natomiast dwa należą do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego. Administratorem wodociągów w Jedlicach i w Lipianach i jednocześnie jednostką odpowiedzialną za jakość produkowanej wody jest Gminny Zakład Komunalny, ul. Lipowa 4, 74-240 Lipiany. Natomiast administratorem wodociągów w Nowicach, Derczewku, Krasnym i Mironowie są „Wodociągi Zachodniopomorskie” Sp. z o.o., ul. I-ej Brygady Legionów 8-10, 72-100 Goleniów. Przedsiębiorstwa prowadzą zbiorowe zaopatrzenie w wodę zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U z 2024 r. poz. 757). Na terenie gminy nie prowadzą zaopatrzenia w wodę inne podmioty.

Wszystkie miejscowości na terenie gminy, z wyjątkiem wsi Będzin (4 osoby), Głębokie (2 osoby), Sokolniki (1 osoba), Świerszczyki (7 osób), są zwodociągowane, jednak część mieszkańców, korzysta z prywatnych studni, nie objętych nadzorem sanitarnym ze względu na zbyt małą produkcję wody oraz małą liczbę zaopatrywanych osób. Są to ujęcia prywatne, zaopatrujące pojedyncze gospodarstwa domowe.

I. Wykaz producentów wody:

1. „Wodociągi Zachodniopomorskie” Sp. z o.o., ul. I-ej Brygady Legionów 8-10, 72-100 Goleniów
2. Gminny Zakład Komunalny, ul. Lipowa 4, 74-240 Lipiany

II. Wykaz urządzeń wodociągowych:

Lp.	Nazwa wodociągu	Wykaz zaopatrywanych miejscowości	Liczba zaopatrywanych mieszkańców w tysiącach	Średnia produkcja wody
1.	Lipiany	Lipiany, Dębiec, Osetna Józefin	3,67	454,00 m ³ /d
2.	Jedlice	Jedlice, Brzóstowo	0,29	46,83 m ³ /d

Lp.	Nazwa wodociągu	Wykaz zaopatrywanych miejscowości	Liczba zaopatrywanych mieszkańców w tysiącach	Średnia produkcja wody
3.	Mironów	Mironów	0,12	27.62 m ³ /d
4.	Derczewko	Derczewko	0,03	3.95 m ³ /d
5.	Nowice	Nowice	0,09	14,80 m ³ /d
6.	Krasne	Krasne, Połczyno, Wołczyn, Batowo, Skrzynka	0,86	117,78 m ³ /d

Mieszkańcy wsi **Mielęcinek** zaopatrywani są w wodę z wodociągu w Mielęcinie w gminie Pyrzyce. Wodę z wodociągu Mielęcina na koniec roku 2024 oceniono jako przydatną do spożycia.

III. Sposób uzdatniania wody na terenie miasta i gminy Lipiany

Wszystkie wodociągi na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia czerpią wodę z ujęć podziemnych głębinowych z pokładów wodonośnych dobrze izolowanych, w związku z tym w bieżącej eksploatacji nie stosuje się stałej dezynfekcji wody.

Natomiast wody tego typu wymagają najczęściej odżelaziania i odmanganiania, usuwania związków amonowych oraz zmniejszenia poziomu mętności. Woda jest uzdatniana w tradycyjnej technologii.

Po napowietrzeniu jest filtrowana w filtrach ciśnieniowych z naturalnymi złożami. W razie konieczności woda dezynfekowana jest z zastosowaniem podchlorynu sodu.

W roku 2024 nie zastosowano zmian w technologii uzdatniania oraz nie użyto nowych materiałów w procesach uzdatniania wody.

IV. Monitoring jakości wody, prowadzony przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej

Badania jakości wody prowadzone były przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pyrzycach regularnie przez cały rok. Próbkę wody pobierane były zgodnie z harmonogramem zatwierdzonym przez Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie. W razie konieczności pobierano próbki wody poza harmonogramem.

Badania jakości wody były prowadzone w ramach monitoringu parametrów grupy A i parametrów grupy B. W pobranych z wodociągów próbkach wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi badane były parametry mikrobiologiczne, organoleptyczne, fizykochemiczne i chemiczne. Łącznie pobrano 12 próbek wody przeznaczonej do spożycia.

V. Badania prowadzone przez przedsiębiorstwo wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej

Badania jakości wody prowadzone były zgodnie z harmonogramem uzgodnionym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Pyrzycach regularnie przez cały rok w zakresie parametrów grupy A i parametrów grupy B. Ponadto w razie konieczności pobierano próbki wody poza ustalonym harmonogramem. W pobranych z wodociągów próbkach wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi badane były parametry mikrobiologiczne, organoleptyczne, fizykochemiczne i chemiczne.

Łącznie pobrano 40 próbek wody przeznaczonej do spożycia.

VI. Przekroczenia dopuszczalnych parametrów i prowadzone postępowanie administracyjne

W roku 2024 w wyniku badań wykonanych w ramach kontroli urzędowej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pyrzycach oraz w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzonej przez przedsiębiorstwo wodociągowe nie stwierdzono przekroczeń badanych parametrów w próbkach wody z wodociągu w **Krasnym, w Jedlicach i w Nowicach**.

W związku z tym w odniesieniu do przedmiotowych wodociągów nie prowadzono postępowania administracyjnego w zakresie jakości wody do spożycia.

Wodociąg w Derczewku -w próbce wody pobranej w dniu 20.05.2024 r. w ramach kontroli wewnętrznej, stwierdzono ponadnormatywną zawartość **żelaza, manganu** i podwyższoną **mętność**. Przedsiębiorstwo wodociągowe przeprowadziło działania naprawcze, które udokumentowało prawidłowym wynikiem badania próbki wody z dnia 24.06.2024 r. Orzeczono o przydatności wody do spożycia. Ponownie podwyższoną mętność i ponadnormatywną zawartość żelaza stwierdzono w próbkach pobranych w dniu 28.10.2024 r. Próbkę wody pobrane po przeprowadzonych działaniach naprawczych w dniu 18.11.2024 r. nie wykazały przekroczeń.

Ponadto w związku z nieprawidłową zmianą w **ogólnej liczbie mikroorganizmów w 22 °C** po 72 h, stwierdzoną w próbce wody pobranej w dniu 25.11.2024 r. w ramach kontroli urzędowej, wszczęto postępowanie administracyjne. Dodatkowo poinformowano administratora o konieczności podjęcia pilnych działań naprawczych. Skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych potwierdzono prawidłowym wynikiem badań próbki wody z dnia 16.12.2024 r. W związku z powyższym orzeczono o przydatności wody do spożycia oraz umorzono postępowanie administracyjne.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły 5 próbek wody z 11 pobranych.

Wodociąg w Mironowie– w próbce wody pobranej w dniu 20.05.2024 r. w ramach kontroli wewnętrznej, stwierdzono podwyższoną **mętność**. Badania powtórne przeprowadzone w ciągu 7 dni, poszerzone o diagnostykę żelaza i manganu, wykazały poprawę jakości wody. Orzeczono o przydatności wody do spożycia.

Stwierdzone przekroczenie wartości parametrycznych było krótkotrwałe i dotyczyło 1 próbki wody z 6 pobranych w ciągu roku.

Wodociąg w Lipianach –w związku z podwyższoną **mętnością**, ponadnormatywną zawartością **żelaza** oraz **manganu** w wodzie produkowanej przez wodociąg w Lipianach oraz niemożnością poprawy jakości wody w krótkim terminie, decyzją z dnia 05.01.2024 r. dopuszczono warunkowo do spożycia wodę o podwyższonej mętności (wartość nieprzekraczająca 4 NTU), ponadnormatywnej zawartości żelaza (wartość nieprzekraczająca żelaza – 500 µg/l oraz manganu (wartość nieprzekraczająca 100 µg/l), oraz zobowiązano do poprawy jakości wody w terminie 31.01.2024 r. Na uzasadniony wniosek strony w ciągu roku 2024 trzykrotnie przedłużano termin wykonania obowiązku doprowadzenia wody do właściwej, wyznaczając ostateczny termin na 31.12.2024 r. W roku 2024 rozpoczęto inwestycję obejmującą między innymi budowę nowej stacji uzdatniania wody dla ujęcia w Lipianach. W 2024 r. zwiększono monitoring wody w zakresie żelaza, manganu i mętności. łącznie pobrano 18 próbek wody. W 8 próbkach stwierdzono przedmiotowe parametry powyżej wartości parametrycznej, lecz w granicach określonych decyzją.

Wartości innych badanych parametrów spełniały wymagania sanitarne.

Zwiększona zawartość żelaza i manganu nie stwarza bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi. Światowa Organizacja Zdrowia nie zaproponowała opartej na przesłankach zdrowotnych dopuszczalnej wartości **żelaza i manganu** w wodzie do spożycia. W rozporządzeniu Ministra Zdrowia najwyższe dopuszczalne wartości dla żelaza i manganu przyjęto nie z powodu zagrożenia zdrowia ludzi w razie przekroczenia tych wartości, lecz z uwagi na fakt, że wyższe wartości stężenia mogą prowadzić do niepożądanych zmian właściwości organoleptycznych wody. Ze względu na wzrost barwy, mętności oraz metaliczny posmak mogą budzić uzasadnione zastrzeżenia konsumentów i powodować zgłaszanie reklamacji przez odbiorców wody. Ponadto woda, w której stężenie żelaza i manganu przekracza dopuszczalne normy, może być powodem problemów w eksploatacji sieci wodociągowej, sprzyjać wytrącaniu się osadów (czerwono-brązowych w przypadku żelaza lub czarnych, mazistych w przypadku manganu). Osady te mogą sprzyjać rozwojowi bakterii powodując wtórne zanieczyszczenie wody.

Mętność jest odwrotnością przezroczystości. Mętność wody może być spowodowana obecnością w niej gliny, ilów, związków żelaza, manganu, substancji humusowych, mikroorganizmów – cząstek mineralnych i organicznych, zawieszonych i koloidalnych. Mętność wody wpływa przede wszystkim na jej wygląd i smak. Zbyt duża mętność może zmniejszać skuteczność dezynfekcji. Mętność sama w sobie (np. wynikająca z zawartości substancji mineralnych w wodach podziemnych) nie zawsze stanowi zagrożenia dla zdrowia. Jest ona niebezpieczna dla zdrowia w przypadku, kiedy wynika z obecności zanieczyszczeń mikrobiologicznych.

Wyżej wymienione parametry organoleptyczne i fizykochemiczne należą do grupy parametrów wskaźnikowych, zwanych też parametrami „komfortu”, które wpływają na pożądane właściwości organoleptyczne wody.

Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C w 1 ml wody - to organizmy psychrofilne (giną poniżej temperatury 0 °C i powyżej 30 °C). Dla ludzi drobnoustroje te nie stanowią poważnego zagrożenia, gdyż nie przeżyją w ludzkim ciele, z uwagi na wyższą temperaturę ciała. Stanowią one naturalną mikroflorę środowiska wodnego, jak i mikroorganizmy pochodzące z różnego rodzaju zanieczyszczeń. Mogą się one namnażać w wodzie oraz na powierzchni materiałów mających kontakt z wodą. Czynniki determinującymi ich wzrost lub wtórne namnażanie są: temperatura wody, dostępność składników odżywczych, w tym organicznego węgla, oraz stagnacja wody. Nie należy jednak lekceważyć ich obecności, bowiem zaistniały stan może spowodować dalszy rozwój flory bakteryjnej także w sieci wodociągowej.

W roku 2024 na terenie gminy nie zgłaszano reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody. Podobnie jak w poprzednich latach, nie stwierdzono chorób i zatruc wodopochodnych o potwierdzonej etiologii.

Na koniec roku 2024 wodę z wodociągów Nowice, Jedlice, Mironów, Krasne i Derczewko oceniono jako przydatną do spożycia. Biorąc pod uwagę poziom, rodzaj i czas trwania przekroczeń jakie wystąpiły w wodzie pochodzącej z ujęć oraz podjęte działania naprawcze i ich skuteczność Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pyrzycach nie stwierdził istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów wykorzystujących wodę dostarczaną z przedmiotowych ujęć.

Trwa postępowanie administracyjne dotyczące warunkowego dopuszczenia do spożycia wody o ponadnormatywnej zawartości manganu, żelaza i podwyższonej mętności produkowanej przez wodociąg w Lipianach.

VII. Działania naprawcze prowadzone przez przedsiębiorstwo wodociągowe w związku z nieprawidłową jakością wody.

Działania naprawcze prowadzone na wodociągach z związku z przekroczeniami parametrów fizykochemicznych polegały na przeglądzie filtrów ciśnieniowych i instalacji napowietrzającej oraz płukaniu filtrów i sieci wodociągowej.

W roku 2024 rozpoczęto inwestycję obejmującą między innymi budowę nowej stacji uzdatniania wody dla ujęcia w Lipianach.